

Måndagen den 10 januari

Måndagen den
10 januari 1972

Kl. 11.00

§ 1 Hälsningsanförande

Sammanträdet öppnades av representanten för Göteborg herr ERLANDER såsom den ledamot, vilken bevistat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Ärade kammarledamöter! När jag nu enligt grundlagens bud hälsar riksdagens ledamöter välkomna till riksdagens vårsession, hoppas jag att ingen uppfattar det som en otillbörlig valpropaganda om jag begagnar detta tillfälle att framföra riksdagsledamöternas lyckönskningar till kammarsekreteraren, som visar sin samhörighet med riksdagen genom att välja riksdagens öppnande för att fira sin 50-årsdag. Jag gör det därför att vi alla känner den oerhörda betydelse som kammarsekreteraren har haft och alltjämt har -- jag märker till min överraskning att jag föregriper valet, men det är en gammal vana -- för riksdagsarbetets rationalisering och effektivisering. Vi framför vårt tack för det och vår lyckönskan på 50-årsdagen.

Om jag sedan finge be kammarledamöterna sätta sig ned i sina bekväma stolar så skulle det underlätta för mig att fortsätta.

När vi i dag samlas gläds vi åt alla de tecken som tyder på att samhällets kamp emot arbetslösheten börjar ge resultat. Vi skall emellertid inte låta oss lockas av någonting som kan vara en tillfällig förbättring att minska våra ansträngningar eller att slå av på vår vaksamhet. Men självfallet har vi alla den förhoppningen att vi snart åter skall komma in i den traditionella svenska stilen med snabba produktionsstegringar år från år. Just snabbheten i produktionsstegringarna har, hur underligt det än låter, framkallat oro hos många människor.

Harry Martinson har avslutat sin senaste diktsamling med en dikt där han tolkar många människors oro inför framtiden. Det är en lågmäld men desto mer gripande dikt som han kallar "Den stora sorgen". En av verserna lyder:

När mänskan nu fått makt nog
att ställa till världssorg
då är tiden inne
att bota världssorg i tid
innan all naturen blir
sorgebarnet för alla.

Vad är det som människorna är rädda för?

För det första talar vetenskapsmännen om för oss att vi i rask takt förbrukar de naturtillgångar som är basen för vår energiförsörjning. Och därmed hotas i bokstavig mening framstegens drivkraft. Vi frågar oss: Kommer forskningen att i tid ge oss nya energikällor? Om inte det blir fallet kommer, kanske inte inom de närmaste årtiondena men i det långa

loppet, levnadsstandarden med all säkerhet att kraftigt sjunka.

Ännu närmare i tiden ligger oss de faror som den pågående förgiftningsprocessen skapar.

En noggrann observans av vad som händer på våra arbetsplatser ger värdefulla anvisningar om hur riskabla för vår hälsa många av de ämnen är, som betecknas som ofarliga och som nödvändiga för en forcerad produktionsprocess. Men det mest påtagliga hotet mot oss och mot vårt släktes bestånd kommer från vattnets och luftens föroreningar.

I alla länder finns det människor som ifrågasätter, om vi inte köper produktionsstegring och effektivitet för dyrt, om de måste betalas med de här antydda riskerna. Man tycks föreställa sig att en väg ut ur svårigheterna skulle vara att hejda de växande kraven på produktionsstegring.

Receptet är omöjligt att följa. Vi har för många otillfredsställda viktiga behov, för många nödlidande människor, för många brister i vårt samhälle för att avstå från de möjligheter som en stegrad produktion skänker oss.

Vår generations viktigaste politiska problem blir: Hur skall man förena en snabb produktionsstegring med en effektiv miljöpolitik till skydd för våra och våra efterkommandes liv? Visst kan vi säga att vi har kommit en bit på vägen i vårt land för att bygga upp detta skydd. Men en ensam liten nation står maktlös inför de faror som industrialismen för med sig. Giftmolnen gör inte halt vid nationsgränserna. När de driver in över vårt land försämras våra livsbetingelser, hur mycket än vi försöker skydda oss.

Men hotet mot oss är ju långt mindre än hotet mot de människor som bor i de områden varifrån giftet kommer. Kampen för en renare värld är därför en uppgift som borde kunna samla alla världens nationer. Kunde folken samlas kring den väldiga uppgiften, borde detta skapa en känsla av gemenskap och en vana vid samarbete som kanske skulle göra det möjligt att fortsätta även på andra fält.

Det var denna uppfattning som vägledde den svenska regeringen då den för fyra år sedan föreslog anordnandet av en världskonferens i FN:s regi i miljöfrågorna.

Vårt initiativ möttes till en början med en viss tveksamhet. Den förbyttes emellertid snart i ett levande intresse och något som bra nära liknar entusiasm.

Förberedelsearbetet har ingivit oss förhoppningar om ett långt bättre resultat än vad vi vågade hoppas på för fyra år sedan. Framför allt har Sovjetunionen och Amerikas förenta stater gjort utomordentliga och avgörande insatser i förberedelsearbetet. Runt om i världen knyts därför stora förväntningar till Stockholmskonferensen.

Folkopinionen har svårt att förstå att vad som på många håll uppfattas som formaliteter skall kunna skapa risker för att konferensen antingen förlorar sin universella karaktär eller måhända helt inställs.

Alla krafter som inser det nuvarande lägets allvar bör hjälpas åt för att möjliggöra att konferensen kommer till stånd på ett sätt som innebär ett steg på vägen mot lösningen av vad som betecknats som vår största politiska fråga. Vi förväntar oss att man på alla håll anstränger sig för att övervinna de svårigheter som tornat upp sig. De stater som här låter

formella skäl stå hindrande i vägen drar på sig ett stort ansvar.

I förhoppning om att de skall visa sig vuxna att bära detta ansvar på rätt sätt ber jag än en gång att få hälsa kammarledamöterna välkomna till 1972 års riksdag.

§ 2 Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat biträdande sekreteraren Bengt Törnell att föra protokollet till dess sekreterare blivit vald.

§ 3 Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet inkomna

Departementsprotokoll 1972-01-07

Granskning av fullmakter för ledamöter av riksdagen

Till justitiedepartementet har från riksskatteverket inkommit fullmakter för kontoristen Tyra Johansson, Skredsvik, och redaktören Alf Lövenborg, Luleå, vilka vid nya röstsammanräkningar som verkstälts av länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län samt Norrbottens län utsetts till ledamöter av riksdagen i avgångna ledamöters ställe.

Granskning av fullmakterna företas inför chefen för justitiedepartementet i närvaro av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret.

Någon anmärkning framställs ej mot fullmakterna.

Protokoll över den företagna granskningen skall tillsammans med fullmakterna överlämnas till riksdagen.

Enligt uppdrag

Margit Hirén

Det skulle antecknas, att fru Johansson (s) och herr Lövenborg (vpk) utsetts att inträda som ledamöter av kammaren i stället för herr Olhede (s) respektive herr Hermansson i Malmberget (vpk).

§ 4 Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befanns herrar Knut Johansson i Stockholm och Holmberg, fru Sigurdsen och fru Gradin, herrar Arne Geijer i Stockholm, Palm, Johansson i Norrköping, Gustavsson i Nässjö, Håkansson, Andersson i Knäred, Dockered, Ernulf, Olsson i Kil och Hammarberg samt fru Hjelm-Wallén vara frånvarande.

Till kammaren hade inkommit följande ansökningar:

Till riksdagens kammare

Härmed anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 10-22 januari 1972 på grund av uppdrag i Latinamerika för Byggnadsinternationalen.

Stockholm den 2 januari 1972

Knut Johansson

Nr 1

Måndagen den
10 januari 1972

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från riksdagsarbetet från och med den 10 januari till och med den 18 januari på grund av utrikes resa.

Stockholm den 23 december 1971

Anita Gradin

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller härmed om tjänstledighet från riksdagen den 10 och 11 januari 1972 på grund av studieresa till Israel.

Stockholm den 15 december 1971

Åke Gustavsson

Till riksdagens kammare

Härmed anhålles om tjänstledighet från riksdagsarbetet för egna angelägenheter den 10 och 11 januari 1972.

Rönneberga, Asmundtorp, den 4 januari 1972

Alfred Hakansson

Till riksdagens kammare

Anhåller härmed om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 10 januari t. o. m. den 21 januari 1972 för resa till Tanzania.

Knäred den 30 december 1971

Alvar Andersson

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller härmed om tjänstledighet från riksdagen den 10 och 11 januari 1972 på grund av studieresa till Israel.

Stockholm den 15 december 1971

Lena Hjelm-Wallén

Kammaren biföll dessa ansökningar.

Enligt till kammaren inkomna läkarintyg var nedanstående ledamöter sjukskrivna

herrar Holmberg, Arne Geijer i Stockholm och Dockered under tiden den 10–16 januari

fru Sigurdsen under tiden den 10–20 januari

herrar Palm, Johansson i Norrköping och Olsson i Kil under tiden den 10 januari tills vidare

herr Ernulf under tiden den 10–31 januari samt

herr Hammarberg under tiden den 10–28 januari.

Erforderliga ledigheter från riksdagsgöromålen beviljades.

§ 5 Anställdes val av talman.

Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr SVANBERG (s), som yttrade:

Herr ålderspresident! Jag ber att till talman få föreslå herr Henry Allard, till förste vice talman herr Torsten Bengtson, till andre vice

talman fru Cecilia Nettelbrandt och till tredje vice talman herr Ivar Virgin.

Jag föreslår också att samtliga dessa val måtte företas med acklamation.

Nr 1

Måndagen den
10 januari 1972

Kammaren godkände att förevarande val fick ske med acklamation.

På därefter gjord proposition förklarades herr Allard (s) ha blivit utsedd till talman.

§ 6 Företogs val av förste vice talman.

Kammaren beslöt på gjord proposition att till förste vice talman utse herr Bengtson i Jönköping (c).

§ 7 Anställdes val av andre vice talman.

På gjord proposition beslöt kammaren utse fru Nettelbrandt (fp) till andre vice talman.

§ 8 Företogs val av tredje vice talman.

Kammaren beslöt på gjord proposition att till tredje vice talman utse herr Virgin (m).

§ 9 Herr ERLANDER, som nu lämnade talmansplatsen, yttrade därvid till herr talmannen:

Jag ber att få överlämna talmansklubban till herr talmannen.

Herr TALMANNEN intog talmansplatsen och anförde:

Herr ålderspresident, ärade kammarledamöter! Jag ber att å vice talmännens och å egna vägnar få tacka för det förtroende som valet av talmän innebär för oss.

§ 10 Anställdes val av sekreterare.

Ordet lämnades på begäran till herr FÖRSTE VICE TALMANNEN, som yttrade:

Herr talman! Till kammarens sekreterare ber jag att få föreslå herr Sune K. Johansson.

Jag föreslår att även detta val företas med acklamation.

Kammaren godkände att förevarande val fick ske med acklamation och beslöt att till kammarsekreterare utse sekreteraren Sune K. Johansson.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig, anförde herr TALMANNEN:

Jag hälsar kammarens sekreterare välkommen till hans arbetskrävande och viktiga uppgift.

Protokollföringen övertogs härefter av sekreteraren.

In fidem
Bengt Törnell

§ 11 Företogs val av femton ledamöter i valberedningen.

Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN, som yttrade:

Mellan partierna har träffats överenskommelse om förslag till ledamöter och suppleanter i valberedningen. Förslagen framgår av en promemoria som utdelats till kammarens ledamöter. Jag ber nu att få framföra dessa förslag och hemställer att valen sker med acklamation.

Kammaren godkände att förevarande val fick ske med acklamation.

På därefter gjord proposition utsågs följande personer till ledamöter i valberedningen:

- herr Svanberg (s)
- ” Pettersson i Visby (s)
- ” Fällidin (c)
- ” Dahlén (fp)
- ” Arne Geijer i Stockholm (s)
- ” Virgin (m)
- fröken Bergegren (s)
- herr Antonsson (c)
- ” Ekström (s)
- ” Gustafson i Göteborg (fp)
- fru Sigurdson (s)
- herr Andersson i Knäred (c)
- ” Brandt (s)
- ” Hernelius (m)
- ” Werner i Tyresö (vpk)

§ 12 Anställdes val av femton suppleanter i valberedningen.

Kammaren beslöt på gjord proposition att till suppleanter i valberedningen utse följande personer:

- herr Bergman (s)
- ” Svedberg (s)
- ” Eriksson i Bäckmora (c)
- ” Andersson i Örebro (fp)
- ” Mellqvist (s)
- ” Regnéll (m)
- ” Alemyr (s)
- ” Dockered (c)
- ” Gustavsson i Eskilstuna (s)
- ” Wirtén (fp)
- fru Skantz (s)
- herr Jonasson (c)
- ” Nilsson i Stockholm (s)
- fru Kristensson (m)
- ” Marklund (vpk)

Herr TALMANNEN anförde:

Jag får härmed kalla valberedningens ledamöter och suppleanter att sammanträda i talmanskonferensens rum i eftermiddag kl. 16.00.

§ 13 Herr TALMANNEN yttrade:

Jag får tillkännagiva, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla 1972 års riksdags samtliga ledamöter att tisdagen den 11 januari 1972 klockan 11 förmiddagen infinna sig uti slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt 34 § riksdagsordningen begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t har att meddela riksdagen.

Liksom föregående år ersätts processjonen från riksdagshuset till slottet med enskild samling i slottskapellet, varvid de till ledamöterna utdelade personliga kontrollkortet uppvisas.

§ 14 Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och föreslog att fördelning av dessa biljetter skulle ske genom kammarkansliet med iakttagande av att de för ledamöterna från varje valkrets avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som fick ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag bifölls.

§ 15 Meddelande ang. sammanträdestider, m. m.

Herr TALMANNEN anförde:

Till kammarens ledamöter har utdelats bl. a. en preliminär plan för kammarens sammanträden under hela vårsessionen. Planen är uppgjord med utgångspunkt från att kvällsplena kommer att anordnas i ungefär samma omfattning som under föregående år. Talmanskonferensen kommer emellertid att föreläggas frågan huruvida åtgärder skall vidtas för att väsentligt minska antalet kvällsplena. Vid en sådan omläggning blir det ofrånkomligt att ta torsdagar och fredagar i anspråk för kammarplena i större utsträckning än vad som angivits i den nu föreliggande tidplanen. Smärre avvikelser från planen kan självfallet också komma att påkallas med hänsyn till utskottens arbetsförhållanden. Av tidplanen framgår bl. a. att val av ledamöter och suppleanter till utskott äger rum vid sammanträdet torsdagen den 13 januari kl. 10.00 samt att den allmänpolitiska debatten tar sin början onsdagen den 2 februari kl. 10.00 och finansdebatten onsdagen den 1 mars kl. 10.00.

I en stencilerad sammanställning har lämnats vissa meddelanden angående riksdagens arbete, m. m.

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 11.30.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert